

“ Waterkwaliteit en visbestand in de Zwarte Beek anno 2026 “

De Zwarte Beek, die ontspringt in Hechtel-Eksel, loopt haar bovenloop lang door het militair domein van Leopoldsburg. Via Beringen, Lummen en Halen stroomt de Zwarte Beek tot in Diest, waar ze, in de buurt van Webbekomsbroek, uitmondt in de Demer. De vallei van de Zwarte Beek wordt gerekend als één van de meest waardevolle beekvalleien in West-Europa.

1. Waterkwaliteit

[Zie: Integraal Waterbeleid – Demerbekken – Wateruitvoeringsprogramma – Bekkenbestuur 11 juni 2025] en [Zie: Integraal Waterbeleid – Demerbekken – Visie en acties]

De Zwarte Beek is een speerpuntgebied klasse 2. Het gebied heeft de goede ecologische toestand bereikt in 2027.

Het Vlaams waterlichaam van de Zwarte Beek is niet heel ver verwijderd van de goede ecologische toestand. Om nog stapjes vooruit te zetten moet er ingezet worden op diverse maatregelen.

Van bron tot monding stelt men volgende acties voorop:

1. Het oorspronggebied van de Zwarte Beek is momenteel een sterk bemest en intensief akkerbouwgebied. Dit zorgt voor een ongewenste aanvoer van nutriënten (via oppervlaktewater en grondwater) naar de bovenloop van de Zwarte Beek (en Dommel) en de watergebonden natuurwaarden in het stroomafwaarts aansluitend natuurgebied/militair domein. Door middel van oeverstroken langs de waterlopen en grachten, maar ook door een grondige evaluatie en controle op het bemestingsbeleid kan de nutriëntenimpact te worden geminimaliseerd.
2. In de bovenloop van de Zwarte Beek (stroomopwaarts Beringen) is een natuurinrichtingsproject voor een groot deel van de vallei in uitvoering. Door het verhogen van de grondwatertafel (verondiepen van Oude Beek en drainagegrachten) wordt hier naast natuurherstel ook een optimale sponswerking van het veenpakket in de ondergrond nagestreefd. Hermeandering van de Zwarte Beek is uitgevoerd op een aantal geschikte locaties.
In de zone tussen Koersel en het centrum van Beringen kan een oeverzone de impact van de landbouwgronden naar de Zwarte Beek en de Oude Beek beperken. Een oplossing voor het vismigratieknelpunt ter hoogte van de Stalse molen is een meerwaarde voor het visbestand zolang het geen negatieve impact heeft op de beekprikpopulatie opwaarts.
3. Ter hoogte van Beringen centrum komt er nog ongezuiverd huishoudelijk afvalwater in de waterlopen terecht. Via bijkomende aansluitingen en afkoppelingen van belangrijke onverharde oppervlakken in het centrum van Beringen wordt deze impact sterk verminderd. Structuurherstel is hier niet aan de orde. Het centrum is vispasseerbaar via de Kleine Beek.
4. Stroomafwaarts Beringen tot aan de Demervallei komt er op een aantal plaatsen nog ongezuiverd huishoudelijk afvalwater in de waterloop terecht (Beringen, Lummen). Aansluiting van de meest relevante riolering is hier aan de orde.